

Metodický list – úprava od 1. 1. 2014

Dary a všechno kolem

S darováním věci se organizační jednotky setkávají poměrně často. Metodický list by měl umožnit činovníkům základní vzhled do problematiky s dopadem na finanční, daňové a účetní záležitosti.

Právní úprava darovací smlouvy

Darování je právní jednání, kterým vlastník dobrovolně a bezplatně obdarovává (věci či jiným majetkovým prospěchem) někoho jiného. Právní úpravu, která je provedena velmi volně, je možné najít v § 2055 a následujících zákona 89/2012 Sb. občanského zákoníku.

Darovací smlouvou dárce něco bezplatně přenechává nebo slibuje obdarovanému, a ten dar nebo slib přijímá. Ze zákona musí být smlouva písemná, je-li předmětem daru nemovitost a u movité věci, nedojde-li k odevzdání a převzetí věci při darování. Nicméně písemnou formu je třeba zvažovat i v jiných případech. Například z těchto důvodů

- z potřeby prokazovat, že dar byl poskytnut na účel, který nemá daňové dopady,
- zjednodušení situace při prokazování hodnoty nefinančního daru,
- budování dobré pověsti a vztahů s dárci,
- u hodnotnějších darů a vyšších finančních částek pro nezpochybnitelnost darování a jeho okolností,
- evidenci darů ve středisku a neopomíjení darců (např. při uvádění ve výroční zprávě).

Je vhodné, aby darovací smlouva obsahovala:

- o identifikaci dárce a obdarovaného
- o identifikace daru
- o data, místa a podpisy obou stran
- o ocenění daru (není náležitostí podle zákona, ale její uvedení ve smlouvě umožní její použití jako reprodukční pořizovací ceny při zavádění darované věci do účetnictví a pro daňové účely)
- o účelové vymezení daru (dárce si tak může zajistit, že darované prostředky či věci budou použity výhradně na vymezenou činnost nebo konkrétní projekt; dárce si může ve smlouvě vymínit, že chce být informován o použití prostředků např. zasláním zprávy, předložením vyúčtování);
- o den převzetí a předání, pokud k němu nedošlo při podpisu smlouvy.

Rozdíl mezi darem, sponzoringem a reklamou

Mnohdy dochází ke svévolnému zaměňování pojmů dar – sponzoring (sponzorský dar) – úhrada za reklamu apod. Základní rozdíl je v tom, že dar je jednostranný právní úkon bez poskytnutí protihodnoty (někdo dá peníze a nic za ně nechce), zatímco sponzoring a reklama jsou dvoustranným právním aktem s protiplněním (někdo dá peníze a chce za ně dohodnuté protiplnění). Tento rozdíl je velmi podstatný a jeho dopady jsou zejména v daňové oblasti.

Sponzoring a reklama

Sponzoring je novodobý způsob financování podpory určité činnosti (organizace). Nejde však o nic závažnějšího než o dvoustranný právní akt, ve kterém se jedna strana zaváže, že dá peníze (či nějakou jinou věc), když ta druhá strana udělá to, co se domluví (bude nosit na akcích trička daného podnikatele – tj. budou tedy dělat reklamu). Z toho vyplývá, že sponzoring není nic jiného, než forma reklamy, resp. nějaké jiné protislužby.

Vzhledem k tomu, že u reklamy jde o plnění s protiplněním, je velmi matoucím pojmem tzv. „sponzorský dar“. V těchto případech by bylo lepší úhradu za reklamu formou sponzoringu nazývat například sponzorským příspěvkem.

Sponzoring (či reklama) se většinou dohodne písemnou smlouvou o poskytnutí sponzorského příspěvku a obsahuje zejména tyto náležitosti:

- informace o smluvních stranách (užívá se běžného obchodního označení – dodavatel - odběratel)
- částku a náležitosti jejího zaplacení (fakturace; převod na účet, ...)
- popis protiplnění (většinou se jedná o umístění reklamy na klubovnu, vylepení reklamních samolepicích folií na kanoe či střediskový autobus, používání reklamního poutače na akcích, nošení triček s logem firmy na akcích a mnoho dalších)
- další ujednání (například časové údobí, po které se předmět smlouvy bude uskutečňovat aj.)
- podpisy, datum a místo podepsání smlouvy.

Daňový pohled

Sponzoring či poskytnutí reklamy je běžnou „komerční“ službou a tak je třeba na něj i pohledu daňového nazírat. Informaci je třeba rozdělit na dvě části:

- a) pohled ze strany dodavatele (středisko poskytující reklamní plochu na střeše klubovny)
 - v tomto případě se příjmy (výnosy) ze sponzoringu zahrnou do doplňkové činnosti (reklama);
 - charakter těchto příjmů je předmětem daně z příjmů právnických osob.
- b) pohled ze strany odběratele (firma, která platí za reklamní plochu na střeše klubovny)
 - pro firmu je výdaj (náklad) na reklamu běžným provozním daňově uznatelným nákladem.

Často může být pro poskytovatele finančních prostředků, který je podnikatelem, výhodnější poskytnout finanční prostředky středisku formou sponzoringu. Taková cesta je samozřejmě možná, je třeba si uvědomit rozdílnost daňového režimu oproti formě prostřednictvím darů (u většiny středisek to nebude znamenat žádné finanční dopady – např. placení daní – ale může splnění nějakých povinností navíc, např. nutnost podávat daňové přiznání k dani z příjmu).

Zdaňování darů

Do konce roku 2013 se zdaňování darů řídilo zákonem č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí. Tento zákon byl zrušen a odpadly povinnosti s tím spojené – např. podávání speciálního daňového přiznání k dani darovací.

Od 1. 1. 2014 se problematika bezúplatných příjmů řídí pravidly zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Rámcově je třeba si uvědomit, že

- dary ve prospěch Junáka jsou osvobozeny od daně z příjmů
- dary nejsou důvodem pro podávání daňového přiznání
- je třeba evidovat, na co byl dar přesně uhrazen
- v (podvojném) účetnictví časově rozlišit dar podle roků, kdy byl využit

Podrobnosti jsou uvedeny v samostatném metodickém listu Přiznání k dani z příjmů právnických osob.

Účtování o darech

Dotčené předpisy: zákon č. 563/ 1991 Sb., o účetnictví a navazující vyhláška č. 504/2002 Sb. pro účetní jednotky, u kterých není hlavní předmětem podnikání.

Účetní jednotka (v našem případě spolek) musí sledovat v účetnictví přijímání darů (a to jak finančních, tak nefinančních). K účtování darů se užívá speciální účet 682 – Přijaté příspěvky. Jednotka je s účinností od 1. 1. 2014 povinna vést podrobnou evidenci nakládání s přijatým darem. Např. v případě přijetí finančních prostředků mít evidenci dokladů, které byly z těchto prostředků hrazeny (je to stejný postup jako u evidence dokladů hrazených z dotačních prostředků).

V případě nevyčerpání finančních prostředků v daném účetním období, kdy jednotka dar obdržela, je třeba této problematice věnovat zvýšenou pozornost. Tato skutečnost a její zaúčtování ovlivňuje základ pro výpočet daně z příjmů. Bližší postupy jsou uvedeny v metodickém listu Přiznání k dani z příjmů právnických osob.

Obecné předkontace:

Účetní případ	Účetní doklad	MD	Dal
Přijetí daru prostřednictvím běžného účtu	Výpis BU	221	682
Přijetí daru v hotovosti	PPD	211	682
Neutracené dary ke konci účetního období	Interní doklad+ podrobná evidence	682	38x
Přijetí dřeva na výrobu stanů jako dar	Interní doklad + Darovací smlouva	112	682
Spotřeba dřeva na výrobu stanu	Interní doklad	501	112
Přijetí daru – automobil	Interní doklad + Darovací smlouva	042	901
Přijatá faktura za službu, která bud následně darována	Faktura	518	321
Přijetí daru formou bezplatného poskytnutí služby (např. účetní služby)	Interní doklad + Darovací smlouva	321	682

Daňový pohled na dary z hlediska dárců

Předpis: zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Obecně platí skutečnost, že dary je za určitých podmínek možné odečíst od základu daně z příjmů fyzických i právnických osob. Tato informace může být vedle pocitu pomoci dobré věci jedním z vedlejších motivů, proč dar poskytnout.

Dárce je fyzickou osobou

Úpravu nalezneme v § 15 odst. 1 zákona o daních z příjmů. Zde se praví, že:

„(1) Od základu daně lze odečíst hodnotu bezúplatného plnění poskytnutého obcím, krajům, organizačním složkám, právnickým osobám se sídlem v ČR, ..., a to na financování vědy, vzdělání, ..., školství, na podporu a ochranu mládeže, na sociální, zdravotnické, ekologické, humanitární, charitativní účely a to pokud úhrnná hodnota bezúplatných plnění ve zdaňovacím období přesáhne 2 % ze základu daně anebo činí alespoň 1 000 Kč. V úhrnu lze odečíst nejvýše 15% základu daně.“

Komentář:

- z výše uvedeného ustanovení tedy vyplývá, že minimální souhrnná výše darů, která dárci umožní využít daňový odpočet je 1 000 Kč za rok;
- v menší částce může být dar jen v případě, že je to minimálně 2 % z daňového základu dárce, což se dost těžko pozná (tuto eventualitu musí zvážit sám dárce);
- aby bylo možné si dar odečíst, musí být věnován na zákonem zamýšlený účel – pro naše potřeby jde pojem „na podporu a ochranu mládeže“, ve smlouvách se tedy může objevit takovéto volné vymezení daru nebo velmi konkrétní (pro činnost 3. chlapeckého oddílu, na letní tábor, na stavbu střediskové klubovny)
- úspora, kterou při odečtu poplatník dosáhne, je rovna násobku daňové sazby a výše daru (např. při sazbě 15 % je reálná úspora nz daru ve výši 2 000,- Kč na zaplacené dani 300,- Kč)

Dárce je právnickou osobou

Úpravu nalezneme v § 20 odst. 8 zákona o daních z příjmů. Zde se praví, že:

*„(8) Od základu daně sníženého podle § 34 lze odečíst hodnotu bezúplatného plnění poskytnutého obcím, krajům, organizačním složkám, právnickým osobám se sídlem v ČR, ..., a to na financování vědy, vzdělání, ..., **na podporu a ochranu mládeže**, na ochranu zvířat a jejich zdraví, na účely sociální, zdravotnické, ekologické, humanitární, charitativní účely pokud hodnota bezúplatného plnění činí alespoň 2 000 Kč. V úhrnu lze odečíst nejvýše 10% ze základu daně sníženého podle §34. “*

Komentář:

- z výše uvedeného ustanovení vyplývá, že minimální výše jednotlivého daru, která dárci umožní využít daňový odpočet je 2 000 Kč za rok;
- dárce může uplatnit součet darů, který není vyšší než 10% ze základu daně (toto omezení si hlídá dárce sám a může být někdy překážkou pro poskytnutí dalšího daru).

Zpracované vzory darovacích smluv jsou k dispozici na skautské křižovatce (<http://krizovatka.skaut.cz/stredisko/novy-obcansky-zakonik-standovy/506-nove-standovy/1132-vzory-smluv>).

V roce 2007 zpracoval: Ing. Jan Stejskal, Ph.D.
Aktualizaci pro rok 2014 zpracovala: Blanka Radová
Recenzi aktualizace zpracoval: Bořek Slunéčko